

FAKULTA FILOZOFICKÁ
ZÁPADOČESKÉ
UNIVERZITY
V PLZNI

Katedra filozofie

PROTOKOL O HODNOCENÍ PRÁCE

Práce (co se nehodí, škrtněte): bakalářská

Posudek (co se nehodí, škrtněte): vedoucího

Práci hodnotil(a) (u externích hodnotitelů uveďte též adresu a funkci ve firmě): Miroslav Hanke

Práci předložil(a): Daniel Čížek

Název práce: Mikuláš z Autrecourtu – středověký atomista

1. CÍL PRÁCE (uveďte, do jaké míry byl naplněn):

Cílem práce je představení Mikuláše z Autrecourtu jakožto reprezentanta středověkého atomismu ve filozofii přírody. Takto vymezený cíl lze obecně považovat za splněný.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

Bakalářská práce představuje kvalitní rekonstrukci Mikulášovy pozice, dobře podloženou relevantní zdrojovou literaturou, což považuji za zásadní z hlediska naplnění cílů práce. Práce zároveň obsahuje kritickou konfrontaci sekundárních zdrojů a vykazuje schopnost kombinovat různé zdroje do koherentního celku.

Z témat, která jsou v práci zmíněná, ale zasluhovala by podrobnější rozpracování, považuji za hlavní problémy spojené s Mikulášovou verzí kategoriální analýzy, včetně argumentace pro ontologický status objektů typu relace a *res successivae* a rozdílu mezi subjektivní a objektivní existencí (které se Mikuláš věnuje v epistemologické části *Exigit ordo*). Vzhledem k tématu práce to není zásadní, jde však o problém, který je důležitý z hlediska problému věčnosti „věcí“. Jedná se zároveň o problémy zásadní z hlediska zařazení Mikuláše do dobového kontextu, vysvětlení jeho vztahu ke skotistické terminologii a nominalistickým strategiím.

Konkrétní výtky:

- 1) Str. 1: „Mikulášovy představy o věčných nedělitelných částicích, ze kterých jsou podle něj složeny veškeré entity“. Nedomnívám se, Mikuláš tvrdí, že *veškeré* entity jsou složeny z atomů. To by implikovalo, že Bůh je složený z atomů, což není pravděpodobná pozice.
- 2) Str. 15 (a dále): „doktrína o dobru“ by mohla být lépe konfrontována s dochovanými antickými koncepcemi atomismu (a jejich motivacemi).
- 3) Str. 25: výraz „proces“ (mentální procesy) není příliš vhodně zvolený, protože sugeruje, že se má jednat o „postupnou věc“, což nepříliš dobře odpovídá obsahu 4.3.2. (Mimoto již nadpis je zavádějící: pokud by „proces“ byla skutečně postupná věc, pak o jeho věčnosti by Mikuláš neuvažoval, jednalo by se spíše o entitu, kterou by redukoval na substance a kvality jakožto na „trvalé věci“.)
- 4) Str. 25-26: chybí Mikulášovo stanovisko k problémům přírodních principů (forma, materie, privace) v *Exigit ordo*, které by do příslušné kapitoly mělo spadat.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.):

Formálně vzato se jedná o solidně napsanou práci, dobře členěnou do informativně označených kapitol.

Nezaznamenal jsem chybějící odkaz (tj. závěry jsou dobře podložené odkazy na relevantní primární a sekundární literaturu). Autor pracuje s aktuální českou i zahraniční literaturou k danému tématu a prokazuje schopnost pracovat s textem v originálním latinském znění. Bylo by možno zvážit zařazení odkazů na sekundární literaturu i u témat, která jsou zmíněna pouze okrajově.

Podobně by na zvážení byl překlad cizojazyčných citací u sekundární literatury. Jedná se ovšem především o citace v poznámkách pod čarou, ne v hlavním textu, a nejedná se ani o postup, který by byl v dané oblasti bádání vyloučený.

Práce obsahuje drobné jazykové chyby, např. na str. 1: „Doktrína je optimistická představa...“ (očividně chybí „o dobru“ nebo něco podobného). Obecně výraz „doktrína o dobru“ by mohl být přeložen jinak (např. „nauka o dobru“?), ale není-li pro daný problém v češtině ustálen jiný výraz, nejedná se o zásadní problém. Str. 7 „před Mikulášovým předvolání“. Str. 11: „Atomismus je však speciálním případem nedělitelnosti (*indivisibilism*),...“ – termín v závorce neodpovídá termínu před závorkou. Celkově je jazyková úroveň práce solidní.

Konkrétní výtky:

- 1) Str. 13 je citována kolektivní monografie, CHLMP, aniž by odkaz byl na konkrétní kapitolu s vlastním autorem.
- 2) Str. 18: autor používá obrat „vnější intelekt“. S ohledem na citaci to považuji za překladatelský lapsus „*motus non distinguitur a mobili quantum est de eo quod est extra intellectum*“. Jedná se o otázku, zda pohyb a pohybující se těleso jsou odlišné „vně intelektu“ ve smyslu nezávisle na intelektu, tedy (moderně řečeno) objektivně.
- 3) Str. 20: uveden odkaz na *De caelo*, zdroj chybí v seznamu literatury.
- 4) Kapitola 4.2 by mohla mít delší úvod, který by odůvodnil výběr dílčích témat. (Netvrdím, že výběr je chybný, pouze, že není explicitně reflektován.)
- 5) Proč autor hovoří o „*minima naturalia*“ ve vztahu k Aristotelovi (str. 20)? Proč je použit latinský termín místo řeckého (jako vzápětí u Anaxagorovy teorie)?
- 6) Str. 22: „vakuum je prostor, v němž“ není optimální překlad „*illud in quo non est corpus*“ – původní termín je funkcionální, tj. obsahuje obrat „to, co...“, nikoli „prostor“.
- 7) Str. 25: obrat „přirozené věci“ není příliš jasný (zvláště ve scholastickém kontextu).

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.):

Práce je dobrým rozšířením české literatury k tématu (jak autor sám reflektuje v závěru), v rámci daného rozsahu se jedná o kvalitní práci. Relevantní omezení a možné přesahy jsou v průběhu práce i v závěrečné pasáži zmiňovány.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

Str. 13: „Nejvýznamnějším představitelem atomismu čtrnáctého století byl bezpochyby Mikuláš z Autrecourtu.“ Podle jakých kritérií je Mikuláš z Autrecourtu *nejvýznamnějším* představitelem atomismu čtrnáctého století? Vzhledem k tomu, že Mikulášova pozice je fakticky zachována v jediné (neúplné a podle některých hypotéz dokonce nedokončené) verzi, lze realisticky předpokládat Mikulášův vliv? Znamená to, že (fyzikální) atomismus byl ve středověku zcela marginálním fenoménem?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl):

VÝBORNĚ

Datum: 23.5.2019

Podpis: